

ΜΙΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΑΡΙΑ Κ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΥ

ΕΡΟ ὀλίγων μηνῶν, κατὰ τὸν παρελθόντα Αὐγουστον, ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία ἐκήδευσεν ἐν βαθεῖ καὶ ἀνυποκρίτῳ πένθει ἐν τῶν ἐπιφανεστέρων καὶ προσφιλεστέρων αὐτῆς μελῶν, τὴν αἰμυνηστον Μαρίαν Κ. Καραπάνου. Ἀλλὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐναρέτου καὶ σπανίας γυναικὸς δὲν ἐθρήνει μόνον ἡ ἐπίλεκτος κοινωνικὴ τάξις, εἰς ἣν ἀνῆκε, καὶ ἥς ὑπῆρξεν ἐπίζηλον καὶ ἀγλαὸν σέμνωμα· τὴν ἀλησμόνητον δέσποιναν προέπεμπον εἰς τὴν αἰωνίαν αὐτῆς κατοικίαν τὰ δάκρυα καὶ αἱ εὐλογίαι τῶν ἐνδεῶν καὶ τῶν πενήτων καὶ τῶν ἀποκλήρων καὶ συντετριμμένων πλασμάτων, εἰς τὴν δυστυχίαν τῶν ὁποίων ἐπεφάνη αἰείποτε ἀρωγὸς καὶ ἄγγελος παρήγορος, καὶ τῶν ὁποίων

πολλάκις ἐπράϋνε τὸν πόνον καὶ ἐξωοιόνησε τὴν ἐλπίδα καὶ ἀνεκούφισε τὴν πολυστένακτον ὕπαρξιν.

Θυγάτηρ τοῦ αἰοδίου καὶ μεγάλου εὐεργέτου τοῦ Γένους Χρηστάκη Ζωγράφου, σύζυγος δὲ τοῦ ἐπιφανοῦς πολιτευτοῦ καὶ πρώην ὑπουργοῦ Κωνσταν. Καραπάνου, ἔσχεν ὑπὸ τῆς τύχης ὅλας τὰς εὐμενεῖς καὶ ἐξαιρετικὰς συνθήκας ὅπως διέλθῃ ἐν χλιδῇ καὶ ἀπολαύσει τὸν βίον ἐν τῷ πλουσίῳ καὶ πατριαρχικῷ αὐτῆς οἴκῳ. Ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνον ἡ αἴγλη τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος οὔτε ὁ πλοῦτος καὶ ἡ κοινωνικὴ περιωπή, ἥτις ἀνύψου αὐτὴν ἐν τῇ συνειδήσει καὶ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου. "Ὁ, τι κατ' ἐξοχὴν ἐξωράιζε καὶ ἐξιδανίκευε τὴν ὑπέροχον ἐκείνην γυναικείαν φυσιογνωμίαν καὶ ἀνεθίβαζεν αὐτὴν ἐπὶ ὑψηλοτέρου βάθρου, ἐπιβάλλον τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν λατρείαν, ἦτο ἡ μεγάλη καὶ εὐγενὴς τῆς καρδίας, ἡ ἀνεξάντλητος καὶ ἀκούραστος εἰς εὐποιάν." Ἐξῆ καὶ ἀνέπνεεν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τοῦ ἀγαθοῦ. Ἀληθὴς καὶ σεμνὴ ἱέρεια τοῦ ἐλέους καὶ τῆς φιλανθρωπίας, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ καὶ αἰσθανθῇ πλήρῃ τὴν ἰδίαν εὐτυχίαν, ἐφ' ὅσον εἰς τὰ βάθη τῆς ὥρας τῆς καρδίας εὕρισκον ἡγῶ οἱ γόοι καὶ οἱ σπαραγμοὶ τῆς ξένης συμφορᾶς καὶ γύρω τῆς ἡ ἀγωνιώσα ἀνθρωπίνῃ ἀθλιότητι. Καὶ ἐξήσκει τῆς εὐποιᾶς τὸ ἔργον δι' εὐσεβοῦς χειρὸς, ὡς μυστικὴ τις ἀντιπρόσωπος τῆς Προνοίας, ὡς ἰδίαν πλέον ψυχικὴν ἀνάγκην. Καὶ εἰργάζεται καὶ ἐμόχθει καὶ ἐπαθαίνειτο ὑπὲρ τῶν πεινῶντων καὶ ἐγκαταλείμενων μὲ τὸ θάρρος ἐκεῖνο τὸ ἀκαταγώνιστον καὶ τὴν ἱερὰν ἀφοσίωσιν, τὴν ὁποίαν ἐμπνέονται μόνον οἱ προνομιῶχοι ἀλτροῦσταί ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτῳ τῶν δακρύων καὶ τῆς ὀδύνης, ὡς νὰ ἐκκληρῶσιν ὑψηλοτέραν καὶ θεῖαν ἀποστολήν. Καὶ διὰ τοῦτο, ἐγκατέλειπε συχνὰ τὸ θάλλπος καὶ τὸν ὄλβον τοῦ πλουσίου μεγάρου τῆς, καὶ ἔτρεχεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς δυστυχίας καὶ ἐσκόρπιζε θησαυροὺς εὐσπλαγχνίας καὶ ἀγαθότητος. Ἐνόμιζες ὅτι ἡ παρουσία τῆς μόνῃ διέχεε περὶ ἑαυτὴν ἄρωμά τι οὐράνιον ἀγάπης, τρυφερότητος, ἐξαγνισμού. Καὶ ἔτρεχε παντοῦ ὅπου τὴν ἐκάλει τὸ μέγα τῆς φιλανθρωπίας καθῆκον. Ὄταν τὸ «Ἄσυλον τῶν Ἀγνιῶτων» ἐκλονίζετο ὑπὸ οἰκονομικῆς κρίσεως, σκληρὰ δὲ καὶ μαῦρὴ τύχη ἀνέμενε τὰ ἐν αὐτῷ ἀπεγνωσμένα πλάσματα, ριπτόμενα καὶ πάλιν ἀνὰ τὰς ἀγυῖας καὶ τοὺς τέσσαρας ἀνέμους, ἡ εὐγενὴς δέσποινα καὶ μεγάλη φιλόανθρωπος ἀνέλαβεν αὐτὴ τὴν πρωτοβουλίαν νὰ τὸ συγκρατήσῃ, νὰ τὸ στερεώσῃ, νὰ τὸ ἀνεγείρῃ ἐκ νέου ἐπὶ τῶν ἐρείπειων του. Καὶ τὸ κατῶρθωσεν, ἐπικαλεσθεῖσα καὶ θερμάνασα τὰ αἰσθήματα καὶ ἄλλων φιλανθρώπων κυριῶν τῆς πρωτευσύσης, μεθ' ὧν συνειργάσθη καὶ ἐπάλαισε νικητρία ὑπὲρ τοῦ ὥραίου ἔργου τῆς.

Ἀλλὰ αἱ ποικίλα ἄλλα χαρίσματα πνεύματος καὶ καρδίας ἐκέκτητο ἡ φιλόανθρωπος γυνή. Ἡ μεγάλη νοημοσύνη τῆς, ἡ λεπτὴ κοινωνικὴ μόρφωσις, ἡ εὐγένεια τῶν τρόπων, ἡ τρυφερότης τῶν φίλων, ἡ πρὸς τὰ θεῖα εὐσέβεια, ἡ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη ἐνθουσιώδης ἀγάπη, εἶχον ἀναγάγει αὐτὴν εἰς πρότυπον ἀληθοῦς ἐλληνίδος οἰκοδεσποίνης. Εἰς τὸν πατριαρχικόν τῆς οἶκον δὲν ἔστιλβε μόνον ὁ πλοῦτος καὶ ἡ πολυτέλεια· διέλαμπε πρὸ πάντων ἡ χάρις, ἡ εὐγένεια, ἡ ἀπλότης, ἡ ὄντως ἀρχοντικὴ ἀφέλεια, ἡ φιλοξενία καὶ ἐν γένει ὅλαι αἱ ἀρεταὶ τελείας οἰκοδεσποίνης, ὅφ' ὧν ἐκοσμεῖτο καὶ ἀπὸ φύσεως καὶ ἐξ οἰκογενειακῆς παραδόσεως.

Ἄλλ' ἀτυχῶς, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν περιλημμένων τέκνων της, ἐνῶ ὠνειροπόλοι καὶ ἤλπιζεν, ἀπηλλαγμένη ἤδη τῶν μητρικῶν φροντίδων, ν' ἀφοσιωθῇ ὁλοψύχως εἰς τὴν φιλάνθρωπον καὶ κοινωφελῆ αὐτῆς δρασίην, ἀλλεπάλληλα πλήγματα συνέτριψαν τὴν μητρικὴν καὶ υἱικήν της στοργήν.

Ὁ θάνατος τοῦ περιλημμένου αὐτῆς γαμβροῦ Κοντογιαννάκη ὑπῆρξε διὰ τὴν ἀγαθὴν δέσποιναν σκληρὰ δοκιμασία. Καὶ δὲν ἐπρόφθασε ν' ἀντλήσῃ κατ' αὐτῆς θάρρος καὶ ἐγκαρτέρησιν, ὅποτε ἐπῆλθεν ἡ ἀπώλεια τοῦ αἰοιδίμου καὶ μεγάλου πατρὸς της Χρηστάκη Ζωγράφου, βυθίσασα εἰς πένθος τὴν υἱικήν της καρδίαν. Πρὶν ἤδη συνέλθῃ ἐκ τῶν πληγμάτων τούτων, νέον ἐπεφυλάσσετο αὐτῇ οἰκογενειακὸν δυστύχημα, ἡ μακρὰ καὶ ἐπώδυνος ἀσθένεια καὶ ὁ τραγικὸς θάνατος τῆς νεκρωτάτης καὶ προσφιλεστάτης συζύγου τοῦ υἱοῦ της. Αἱ δοκιμασίαι αὗται αἱ ὀλλεπάλληλοι ὑπέσκαψαν τὴν υἱεὶαν τῆς πολυτίμου γυναικός, καὶ ὁ θάνατος, ὅστις εἶχεν ἤδη σπείρει τὸ πένθος καὶ τὴν ὁδύνην εἰς τὸν τέως διαγεγῶνα καὶ ἀκτινοβολοῦντα οἶκον, συνεπλήρωσε τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς, ἀφαρπάσας τὴν σεμνὴν τοῦ ἐλέους ἱερίαν. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὑστάτην ὥραν, παραδίδουσα εἰς τὸν Πλάστην ἄσπιλον καὶ μυροδόλον τὴν γλυκεῖάν της ψυχὴν, ἐνεθυμήθη τοὺς πάσχοντα, κληροδοτήσασα ἀνὰ δεκακισχιλίαις δραχμαῖς εἰς τὸ Ἄσυλον τῶν Ἀνιάτων καὶ εἰς τὸ Ἀρεταῖον Νοσοκομεῖον.

Ἐπὶ τοῦ τάφου της, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἐσίγησε διὰ παντὸς ἡ μεγάλη καὶ εὐγενὴς καρδιά, φαίνομεν ὀλίγα ἄνθη πόνου καὶ θαυμασμοῦ εἰς τὴν ἱερὰν καὶ ἄφθιτον μνήμην της. Τὸ ὄνομά της θὰ ζῇ προσφιλὲς καὶ ἀνεξίτηλον εἰς τὰς καρδίας ὅλων ὅσοι ἠτύχησαν νὰ γνωρίσωσι καὶ θαυμάσωσι τὴν πολύτιμον ἐκείνην ὑπαρξιν. Αἱ εὐλογίαι δὲ καὶ αἱ εὐχαὶ τῶν δυστυχῶν ὄντων, εἰς τὰ ὅποια διέχυσε τὰ δῶρα τῆς εὐεργεσίας της, ἔστωσαν τὸ κατανυκτικώτερον καὶ ἱερώτερον ὑπὲρ αὐτῆς μνημόσυνον.

ΕΚΕΙ...

ΊΣΑ στοῦ πόνου τὸ γιᾶλό,
 Ὅσο νὰ φτάσουμε μιὰ μέρα·
 Ἰστερὰ κῦμα σιωπηλό,
 Λήθη χαρᾶς πέρα καὶ πέρα·
 Ἰσχοὶ ζωῆς θ' ἀσπρογαλιάζουν
 Ἀπόμακρα καὶ δὲ θ' ἀράζουν...

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ